

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

Föredragande: R. Funck

DOM
2014-06-19
Meddelad i
Luleå

Mål nr
475-14

SÖKANDE

AB Wikner&Co QM, 556714-0826
Anders Carlssons gata 1
417 55 Göteborg

MOTPART

Lulebo AB, 556007-0541
Köpmangatan 27
972 33 Luleå

KONKURRENSVERKET	
2014-06-23	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan om överprövning och beslutar att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse skett på så sätt att en ny anbudsutvärdering görs.

BAKGRUND

Lulebo AB (Lulebo) har genomfört upphandling (förenklat förfarande) avseende enkätundersökning – NKI och NMI 14/3. Tre anbud kom in, varav ett från AB Wikner&Co QM (QM). Enligt tilldelningsbeslut den 24 februari 2014 antog Lulebo Scandinfo Marketing Research AB:s (Scandinfo) anbud som det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. QM kom på andra plats.

VAD PARTERNA HAR ANFÖRT

QM

QM har ansökt om överprövning och yrkat att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse gjorts på så sätt att utvärderingen görs om i första hand utan beaktande av anbud från Scandinfo och i andra hand genom att Scandinfo i upphandlingen erhållit avdrag för mervärde på jämförelsesumma sätts ned med 50 000 kr. QM har i tredje hand yrkat att upphandlingen ska göras om.

Till stöd för sin talan har QM anfört bl.a. följande.

Scandinfo uppfyller inte ska-kravet i förfrågningsunderlagets avsnitt 3.1.1. Av Scandinfo till anbudet bifogad referenslista framgår endast en referens från ett bostadsbolag som anges ha mer än 8 000 lägenheter. Referensen som anges är Växjöbostäder AB och Scandinfo har uppgett att de utfört kontinuerliga mätningar sedan 2012 för bolaget.

Enligt Växjöhem AB:s hemsida har Hyresbostäder i Växjö AB och Växjöhem AB i december 2013 fusionerats till Växjöbostäder AB. Bolaget regi-

strerades hos Bolagsverket först den 26 juni 2013 och fusionen verkställdes den 20 december 2013. Även av Växjöbostäder AB:s hemsida framgår att det handlar om ett ungt företag.

Vid kontroll den 3 mars 2014 med den angivna referenspersonen på Växjöbostäder AB, Ola Agermark, angav han att Hyresbostäder i Växjö AB och Växjöhem AB inte har gjort någon gemensam kundnöjdhetsundersökning utan Hyresbostäder i Växjö AB och Växjöhem AB har gjort var sin separat undersökning. Han uppgav även att det, på grund av att fusionen inte beräknades vara klar förrän om några månader, var oklart hur Växjöbostäder AB vill göra sin kundnöjdhetsundersökning.

Därför har Scandinfo inte genomfört en kundnöjdhetsundersökning med den uppdragsgivare de angivit. Växjöbostäder AB har inte haft någon verksamhet förrän helt nyligen och Scandinfos påstående att bolaget gjort kontinuerlig mätning för Växjöbostäder AB ändå sedan 2012 kan inte vara korrekt, eftersom bolaget inte fanns registrerad då. Ingen undersökning har gjorts för det fusionerade bolaget.

Scandinfo kan eventuellt ha genomfört separata kundnöjdhetsundersökningar för de senare fusionerade bolagen men inget av dessa två bolag har över 8 000 lägenheter och undersökningar för dessa bolag uppfyller därför inte kravet om lägst 8 000 lägenheter i förfrågningsunderlagets avsnitt

3.1.1.

Scandinfo anger inga fler bostadsbolag med över 8 000 lägenheter som referens. Scandinfo har i sitt svar avseende förfrågningsunderlagets avsnitt 3.1.1. använt singularformen av ordet "likvärdigt". Om Scandinfo haft flera bolag av aktuell storlek i sin benchmark hade bolaget rimligen använt pluralform och skrivit "likvärdiga".

Med hänvisning till sjätte frågan i upphandlingens frågor och svar räcker det inte med bara ett bolag över 8 000 lägenheter för att uppfylla kravet i förfrågningsunderlagets avsnitt 3.1.1. I sitt svar har Lulebo förtydligat bl.a. att "Vi vill att upphandlad leverantör ska kunna redovisa erfarenhet från *likvärdiga fastighetsbolag* som vi kan göra jmf oss mot." Eftersom Lulebo anger "likvärdiga fastighetsbolag" innebär det aktuella ska-kravet att benchmarking ska kunna göras med flera, dvs. minst två likvärdiga bolag. Med Växjöbostäder AB har inte Scandinfo genomfört någon kundundersökning avseende över 8 000 lägenheter.

Även om Scandinfo skulle anses ha genomfört en kundnöjdhetsundersökning för Växjöbostäder AB så har Scandinfo inte påvisat att man genomfört undersökning med två eller fler bolag med över 8 000 lägenheter. Det korrekta svaret i Scandinfos anbud skulle ha varit att bolaget inte kan göra benchmarking (jmf. Sverige) mot likvärdigt fastighetsbolag i storlek (antal lägenheter, lägst 8 000 st.).

Om Scandinfo hade bolag med 12 000 lägenheter i sin benchmark hade detta enkelt kunnat påvisas genom att ange vilket eller vilka bolag detta är. Scandinfo har på sin hemsida uppgett att bolaget jobbar med ett 100-tal fastighetsbolag men i sitt anbud angett att de arbetar med 61-80 stycken bostads- och fastighetsbolag. Detta ger ytterligare skäl till att granska uppgifter i Scandinfos anbud. Scandinfos anbud skulle ha rätteligen förkastats. I fall Scandinfo tillåts vinna upphandlingen med ostyrkta uppgifter strider detta mot principerna om likabehandling och transparens i 1 kap. 9 § LOU.

Som svar till förfrågningsunderlagets avsnitt 5.1.2. har Scandinfo uppgett att bolaget har fem referenser. För att uppfylla kravet måste referensen vara storleksmässigt minst av Lulebos storlek. Lulebo har ca. 70 anställda och äger 11 000 lägenheter. Enligt Allabolag.se har de 73 anställda. Eftersom Scandinfo inte gjort den angivna kundnöjdhetsundersökningen för Växjö-

bostäder AB kan denna referens inte räknas. Även om Scandinfo gjort separata kundnöjdhetsundersökningar för de senare fusionerade bolagen har inget av dessa bolag över 11 000 lägenheter och undersökningen för dessa bolag uppfyller inte kravet på referenser.

Det är inte samma sak att genomföra två separata undersökningar åt två mindre bolag som att genomföra en undersökning åt ett stort bolag. Dels är det stora bolaget organiserat på ett annat sätt än mindre bolag, vilket ställer större krav på undersökningsföretaget. Dels finns det betydligt färre stora bostadsbolag än mindre, varför det är svårare för en leverantör att uppnå kravet på att ha stora bolag som kunder. De andra anbudsgivarna, AktivBo och QM, har tydligt angivit flera bolag i den storleksklass som krävs, vilket gör att dessa enkelt kan kontrolleras av Lulebo.

Eftersom upphandlingen gäller två enkäter, en hyresgästenkät och en medarbetarenkät, måste typen av uppdrag vägas in vid bedömning av referenser. I det fall Scandinfo skulle ha gjort kundnöjdhetsundersökningar för Växjöbostäder AB framgår det av före detta Växjöhems hemsida att Växjöbostäder AB förvaltar ca. 10 500 lägenheter.

Då 10 500 lägenheter är mindre än Lulebos 11 000 lägenheter uppfyller inte referensen Växjöbostäder AB kravet i förfrågningsunderlagets avsnitt 5.1.2. och ska underkännas som referens. Om bostadsbolag med färre lägenheter än Lulebos godtas uppstår godtycke i strid med principerna om likabehandling och transparens i LOU.

Utöver Växjöbostäder AB har Scandinfo angett även Volvo Personbilar Sverige, Granskningskommissionen – Göteborgs Stad, Wallenstam och Järfällahus som referenser. Av dessa uppfyller bara Volvo Personbilar Sverige, Granskningskommissionen – Göteborgs Stad och Wallenstam kravet avseende referenser.

Vad avser Järfällahus är det ett bostadsföretag med 68 anställda. Eftersom 68 medarbetare är färre än Lulebos 73 uppstår godtycke jämfört med kravet i förfrågningsunderlagets avsnitt 5.1.2.

Det korrekta avdraget i Scandinfos anbud skulle ha varit 50 000 kr istället för 100 000 kr och en korrigerad jämförelsesumma skulle då ha blivit 495 000 kr. Vid en korrekt utvärdering skulle den av Scandinfo erhållna jämförelsesumman inte räckt för att vinna upphandlingen.

Genom den felaktiga tilldelningen riskerar QM att lida skada.

QM har åberopat bl.a. registerutdrag från Bolagsverket och utskrifter från hemsidor.

Lulebo

Lulebo har motsatt sig bifall till ansökan och anført bl.a. följande.

Lulebo har ingen anledning att ifrågasätta Scandinfos svar att i bolagets benchmark finns bolag i storleksordning 500-12 000 lägenheter. Även på Scandinfos hemsida kan man läsa att bolaget jobbar med ett 100-tal fastighetsbolag över hela Sverige. Lulebo anser att Scandinfo har uppfyllt kravet på teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt förfrågningsunderlagets avsnitt 3.1.1.

Scandinfo har även uppfyllt kravet om referenser i förfrågningsunderlagets avsnitt 5.1.2. och avdraget om 100 000 kr ska kvarstå. Förfrågan avsåg inte bara bostadsbolag utan referenser skulle storleksmässigt vara minst av Lulebos storlek.

Ola Agermark på Växjöbostäder AB har bekräftat att Scandinfo har genomfört kundnöjdhetsundersökningar åt tre bostadsbolag i Växjö (Växjöbostäder AB, Växjöhem och Vidingehem) mellan åren 2004-2011 och genom punktmätningar vartannat år. År 2012 ändrades upplägget till kontinuerliga mätningar och Scandinfo har fortfarande uppdraget åt det nya fusionerade bolaget Växjöbostäder AB som har mellan 10 500 och 11 000 lägenheter samt Vidingehem. Lulebo äger och förvaltar 10 703 lägenheter varför ett lägenhetsbestånd om 10 500 lägenheter kan jämföras med Lulebos bestånd.

Vad gäller Järfällahus som Scandinfo har angett som referens i sitt anbud är skillnaden mellan 68 anställda och Lulebos ca. 70 anställda en godtagbar skillnad. Enligt uppgifter från löneadministration den 14 april 2014 har Lulebo 71 anställda.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

En upphandlande myndighet ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada ska rätten enligt 16 kap. 6 § samma lag besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Kravet om benchmarking

Av förfrågningsunderlagets avsnitt 3.1.1. framgår följande.

Anbudsgivare ska kunna göra benchmarking (jmf Sverige) mot likvärdigt fastighetsbolag i storlek (antal lägenheter, lägst 8 000 st). (Ja/Nej svar)

I anslutning till det redovisade uppmanas anbudsgivaren att i fritext beskriva hur detta uppfylls.

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att det aktuella avsnittet inte uppställer något krav på att de bolag som skall utnyttjas för benchmarking ska redovisas utan ger anbudsgivare ett "Ja" eller "Nej" som svarsalternativ om kravuppfyllelsen.

Anbudsgivare som svarar "Ja" på förfrågan ska, enligt förvaltningsrättens tolkning, visserligen i sitt anbud vidare beskriva hur kravet uppfylls. Några närmare hänvisningar om hur kravuppfyllelsen ska beskrivas har inte angetts i förfrågningsunderlaget.

Den referenslista som Scandinfo har bifogat till sitt anbud och som QM har hänvisat till avser genomförda uppdrag enligt förfrågningsunderlagets avsnitt 5.1.2. som avser redovisning av referenser där det uppställs vissa krav avseende redovisning och lämnande av uppgifter för att ge Lulebo möjlighet att kontrollera de påstådda uppgifterna.

I avsnitt 5.1.3 finns en separat förfrågan avseende benchmarking men där efterfrågas bara ett angivande av ett nummerintervall avseende hur många bostads- och fastighetsbolag som kan användas som jämförelse mot Lulebo.

Således anges inte heller här ett krav på att de bolag som skall ingå i benchmarking skall redovisas. Inte heller anges på annat ställe i förfrågningsunderlaget att de företag som skall ingå i benchmarking skall anges eller att något skall presteras för att styrka det som påstås avseende benchmarking.

Sammantaget är inget krav uppställt på att de anbudsgivare som skall avge anbud skall ange de företag som skall ingå i deras benchmarking eller att kravuppfyllnad styrks i denna del.

Scandinfo har i sitt anbud svarat "Ja" på förfrågan om bolagets kapacitet att kunna göra benchmarking mot ett fastighetsbolag med lägst 8 000 lägenheter. Som fritextsvar har Scandinfo angett följande.

Samtliga fastighetsbolag som mäter Nöjd kundundersökning hos Scandinfo är inkluderad i vår benchmark. Referensvärden redovisas för benchmark på nöjdhetsfrågor mot Lulebo totalt (uppdelat på emotionella och rationella frågor).

I Scandinfos benchmark finns bolag i storleksordning 500 – 12 000 lägenheter. Vi uppdaterar kontinuerligt våra benchmarkvärden. Precis som ni efterfrågar finns storleksmässigt likvärdigt fastighetsbolag i vår benchmark.

Enligt förvaltningsrättens uppfattning syftar kravet om benchmarking till att anbudsgivare, vid erhållande av kontrakt, ska kunna göra benchmarking mot ett likvärdigt fastighetsbolag i Lulebos storlek med ett lägenhetsbestånd om lägst 8 000.

QM har gjort gällande att vad som framkommit av utdraget avseende frågor och svar angående upphandlingen visar att Lulebo egentligen avsett att anbudsgivarna skall kunna utföra benchmarking mot minst två likvärdiga fastighetsbolag.

Det kan konstateras att Lulebo i sitt svar på fråga 6 använt ordet "likvärdiga fastighetsbolag". Fråga 6 är dock en följdfråga kopplad till fråga 2 där Lulebo i sitt svar använt begreppet "likvärdigt fastighetbolag". Mot bakgrund av att förfrågningsunderlaget tydligt anger "likvärdigt fastighetsbolag" anser förvaltningsrätten att vad som framgår av frågor och svar till upphandlingen inte kan anses innebära att Lulebo uppställt ett krav om möjlighet till benchmarking mot minst två likvärdiga fastighetsbolag.

Scandinfo har i sitt fritextsvar angett att i deras benchmark finns bolag i storleksordning 500-12 000 lägenheter.

Det har inte framkommit att Växjöbostäder AB inte skulle ha varit bildat vid anbudets avgivande. Såvitt framgår har Scandinfo fortfarande det genom fusion nybildade Växjöbostäder AB som kund även om det inte framkommit annat än att Scandinfo endast utfört undersökningar för de två separata bolag som nu fusionerats. Annat har inte framkommit än att även Växjöbostäder AB avser att utföra undersökningar.

Förfrågningsunderlaget uppställer inte något specifikt krav på att anbudsgivaren måste ha hunnit genomföra undersökningarna innan anbudet inges med de bolag som de har i sin kundstock och som skall användas vid benchmarking.

Förvaltningsrätten bedömer således att Scandinfo vid tiden för anbudslämnade hade möjlighet att utföra benchmarking mot i vart fall ett fastighetsbolag som uppfyllde Lulebos krav.

Scandinfo får följaktligen anses ha uppfyllt ska-kravet om benchmarking och det har inte funnits skäl att inte låta dem gå vidare till utvärdering.

Att Lulebo låtit Scandinfo gå vidare till utvärderingen, att de inte utfört ytterligare kontroller eller vad QM i övrigt har anfört avseende kravet i denna del innebär inte att Lulebo skulle ha agerat i strid med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen.

Kravet avseende redovisning av referenser

QM har gjort gällande att vid en korrekt utvärdering skulle Scandinfos anbud ha fått ett avdrag för mervärde om 50 000 kronor istället för 100 000

kronor eftersom bolaget endast angett tre referenser som kan godkännas i enlighet med vad som efterfrågas i förfrågningsunderlagets avsnitt 5.1.2.

Förvaltningsrätten förtydligar att det i förevarande fall inte ankommer på domstolen att göra en egen utvärdering av Scandinfos referenser, och därmed uttala sig om vad som är den korrekta avdraget för mervärde, utan domstolens prövning utgör en kontroll av om utvärderingen har gått rätt till.

Enligt förfrågningsunderlagets avsnitt 5.1.1. utvärderas anbuderna enligt mervärdesmodellen där anbudssumman minskas med det mervärde ett anbud erhåller vid anbudsprövningen. Maximalt mervärde är det belopp uttryckt i kronor ett mervärde kan uppgå till.

Av förfrågningsunderlagets avsnitt 5.1.2. kan man utläsa följande om redovisning av referenser.

Leverantören ska besvara följande fråga.

Redovisa referenser för genomförda uppdrag (inom senaste 4 åren) som motsvarar omfattningen av denna förfrågan. Redovisade referenser ska storleksmässigt vara minst av Lulebos storlek. Referenser ska beskriva vilket typ av uppdrag, vilken organisation samt namn till kontaktperson med telefonnummer. Lulebo förbehåller sig rätten att underkänna referenser som inte motsvarar omfattningen av denna förfrågan. (Fasta svarsalternativ)

% 100 Fler än 5 referenser SEK 100 000,00

% 50 2-4 referenser

% 0 1 referenser

Bifoga fil med referenser som beskriver vilket typ av uppdrag, vilken organisation samt namn till kontaktperson med telefonnummer. (Bifogat dokument)

Av förfrågningsunderlagets avsnitt 1.1.1. framgår följande om Lulebos storlek.

Antalet anställda uppgår till ca 70 personer fördelade på huvudkontor och tre områdeskontor, lika många kvinnor som män. Bolaget äger och förvaltar närmare 11 000 lägenheter, varav ca 1 500 är studentbostäder, och drygt 280 affärslokaler i de flesta av Luleås stadsdelar.

Med hänsyn till att upphandlingen avser två olika enkätundersökningar, en kundenkät och en medarbetarenkät, anser förvaltningsrätten att det vid bedömning av referenser ska iakttas vilken typ av enkät respektive referens avser.

För att upprätthålla kravet på transparens bör Lulebos storlek bedömas utifrån de uppgifter som lämnats i förfrågningsunderlaget och referenserna utifrån uppgifter om faktiska innehav av lägenheter eller anställda medarbetare.

För att bli godkända ska fastighetsbolag som anges som referens därmed förvalta närmare 11 000 eller fler lägenheter och vad avser andra referenser än fastighetsbolag ska dessa ha ca. 70 eller fler medarbetare.

Som referens har Scandinfo angett fastighetsbolaget Växjöbostäder AB. Angående genomförda uppdrag åt Växjöbostäder AB kan man av Scandinfos referenslista utläsa följande.

En kvantitativ kundnöjdhetsundersökning riktad till Växjöbostäders hyresgäster. Varje år skickas cirka 12 000 enkäter ut (exklusive påminnelser). Kontinuerlig mätning sedan 2012. Från 2004-2011 genomförde Scandinfo kundundersökningarna genom punktmätningar.

Av handlingarna i målet framgår att Växjöbostäder har bildats genom fusion av Hyresbostäder i Växjö AB och Växjöhem AB och att det fusionerade fastighetsbolaget, Växjöbostäder AB, förvaltar ca. 10 500 lägenheter.

Det är visserligen fråga om ett något mindre fastighetsbolag än Lulebo men enligt förvaltningsrätten är skillnaden så liten bolaget uppfyller kravet på att referens skall förvalta *närmare* 11 000 lägenheter.

Enligt uppgifter från Bolagsverket registrerades fusionen dock som verkställd först den 20 december 2013. Såvitt framkommit har Scandinfo inte heller genomfört någon undersökning på uppdrag av Växjöbostäder AB. I avsnittet 5.1.2. i förfrågningsunderlaget anges att det skall vara fråga om genomförda uppdrag.

Att Scandinfo inom de senaste fyra åren genomfört separata kundnöjdhetsundersökningar åt de två mindre och senare fusionerade fastighetsbolagen, Hyresbostäder i Växjö AB och Växjöhem AB, är inte tillräckligt för att uppfylla kravet på referenser i förfrågningsunderlagets avsnitt 5.1.2.

Förvaltningsrätten kan inte bedöma om det funnits skäl att utesluta Växjöbostäder AB som referens redan utifrån den information som Lulebo hade vid tidpunkten för anbudsutvärderingen. Av vad som framkommit i förvaltningsrätten framgår dock att Växjöhem AB inte kan godkännas som referens i upphandlingen.

Lulebo har trots att de nu är medvetna om felaktigheterna vid utvärderingen inte självmant rättat upphandlingen. Detta förhållande och fortsatt beaktande av Växjöbostäder AB som referens i Scandinfos anbud innebär brott mot principen om likabehandling i 1 kap. 9 § LOU. Vad Lulebo har anfört kan inte föranleda någon annan bedömning.

QM har även gjort gällande att inte heller Järfällahus kan godkännas som referens i Scandinfos anbud. Av Scandinfos referenslista framgår att bolaget har genomfört medarbetarundersökning via webbenkät för ca. 68 anställda (uppföljningsmätning) och att senaste medarbetarundersökningen

var år 2013. I förfrågningsunderlagets avsnitt 1.1.1. anges endast en ungefärlig storlek på Lulebo vad gäller antalet anställda, ca. 70 personer.

Med hänsyn till att de ungefärliga värden som angetts endast avvikit med två anställda finner förvaltningsrätten att Järfällahus får anses uppfylla kravet på att bolaget, såvitt avser antalet medarbete, storleksmässigt skall vara minst av Lulebos storlek. Järfällahus har således rätteligen godkänts som referens i Scandinfos anbud.

Lulebos agerande när de godkände bolaget som referens kan inte anses ha varit godtyckligt och inte anses strida mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen.

Skada

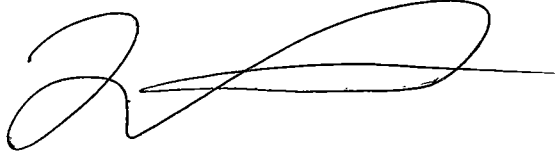
QM, som kommer på första plats, om Scandinfo erhåller den jämförelsesumma som QM har gjort gällande, får anses riskera att lida skada till följd av den felaktiga utvärderingen.

Sammanfattning

Lulebo har i upphandlingen brutit mot principen om likabehandling i 1 kap. 9 § LOU vilket innebär att QM riskerar att lida skada.

Skäl för ingripande enligt 16 kap. 6 § LOU föreligger därmed. Eftersom bristerna inte är hänförliga till det konkurrensuppsökande skedet är det tillräckligt att rättelse vidtas. Ansökan om överprövning ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR se bilaga (DV 3109/1C LOU)

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'J' followed by a long, horizontal stroke that loops back to the left.

Jonas Hägerlind

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill återropa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.